

לוחמים לשלום: סיכום רבעון אחרון לשנת 2009

הרבעון האחרון של שנת 2009 ב"לוחמים לשלום" אופיין בשתי מגמות הפוכות: מצד אחד, התנועה המשיכה להתרחב ולבסס את שתי קבוצות השטח החדשות שהחלו לפעול בקיץ האחרון. מצד שני, המצוקה הכספית בתנועה נתנה אותותיה והקשתה עלינו לקיים חלק מהפעילויות שתוכננו. אך למרות הקשיים, פעילינו הישראלים והפלסטינים המשיכו להיפגש ולפעול בשטח, לקיים חוגי בית, הפגנות מחאה ואף להפיק טקס מחאה ייחודי ומוצלח במיוחד במלאות שנה למתקפה על בעזה. מעבר לפעילות המופנית "החוצה" לציבור הרחב בשטחים הכבושים ובישראל, התמקדנו בתקופה זו גם בעבודה "פנימית" שלנו עם עצמנו, ובהיערכות לקראת שנת 2010. בבית ג'אלה קיימנו שני סופי שבוע מרוכזים, במהלכם עברו הפעילים סדנאות שנועדו לעזור להם לבחון מחדש את החזון המשותף של התנועה ולהתחיל בגיבוש מתווה הפעולה לשנה זו. ברקע, לא חדלנו לעבוד על הקמת אתר אינטרנט חדש ועדכני (שיועלה לאוויר בקרוב), ואנו פועלים ללא לאות לגייס כספים שיאפשרו לנו להרחיב את מאבקנו הלא-אלים נגד הכיבוש ובעד פיתרון של שלום צודק באזורנו. אנו מזמינים את מי שיכול להשיא תרומה לטובת המשך הפעילות שלנו, להיכנס [ללינק זה](#). אנו מזכירים ש"לוחמים לשלום" היא תנועה וולונטארית של פעילי שטח אשר אינם מקבלים שכר בתמורה לעבודתם. הכסף שנתרם לתנועה משרת ישירות את המאבק המשותף לעתיד טוב יותר. אנו מזמינים אתכם להמשיך לקרוא כאן על מעט מהפעילות שהתקיימה בחודשים אוקטובר עד דצמבר 2009, וממליצים לכם לקרוא עוד להתעדכן [באתר התנועה](#), [בבלוג בעברית](#) ו**בפייסבוק**.

שנה למלחמה

ב-27.12.08 יצאה ישראל למתקפה על עזה, במהלכה נהרגו יותר מ-1000 פלסטינים, בהם כ-250 ילדים. ב-27.12.09 קיימה תנועת 'לוחמים לשלום' טקס לציון שנה למערכה זו, בתיאטרון הערבי-עברי ביפו. בין הדוברים שעלו על הבמה אל מול אולם מלא, היו השרה לשעבר שולמית אלוני, העיתונאי גדעון לוי, עורך-הדין מיכאל ספרד ועוד. בערב גם שולבו קטעים מוזיקליים מן המופע "מלחמה אופרת רוק" והועלה המחזה "שבע ילדות יהודיות" של סמיח ג'בארין. אנו מזמינים אתכם לצפות [בסרטון מהטקס](#), ולקרוא את עיקרי הדברים שאמר **ח"כ דב חנין** בערב זה:

"בערב הזה נאמרו דברים נוקבים ונכונים על החברה הישראלית, על המשפט ועל התקשורת. אינני מתכוון להוסיף על הדברים האלה. אני רוצה לומר כמה מילים על 'לוחמים לשלום'.

לתנועה הזו יש שני הישגים גדולים: האחד הוא האמירה המשותפת הישראלית-פלסטינית. לא פשוט להתגבר על ההפרדה משני הצדדים ולייצר יחד אמירה משותפת המתעלה מעל לכעסים ולמטענים של החשדנות והשנאה ההדדיים. פעולה משותפת כזו היא מבחן, היא משימה והיא אתגר בכל פעם מחדש.

העבודה המשותפת הישראלית-פלסטינית והעבודה המשותפת היהודית-ערבית אינן קלות. הן קשות ומסובכות. במציאות שלנו הן שחייה נגד הזרם; שחייה נגד הזרם בציבור הישראלי ואני משוכנע שגם שחייה נגד הזרם גם בציבור הפלסטיני. קשה לשחות נגד הזרם אבל יש בבכך גם הרבה מאוד עוצמה. למשמע דבריו של בסאם עראמין וודאי חשתם את העוצמה הזאת. אני יכול לומר לכם מניסיוני, כמי שיוצא לו לדבר ולהיפגש לא מעט עם פלסטינים תושבי השטחים וגם עם פלסטינים אזרחי ישראל, כמה חשוב דווקא הקול היהודי האחר; עד כמה הוא מתקבל בהתרגשות; עד כמה הוא יכול לייצר אמונה ותקווה שאפשר אחרת. לפיכך, את ההישג הזה, של האמירה המשותפת, קשה מאוד להשיג אבל חשוב כל-כך לשמור ולטפח.

הישג שני של לוחמים לשלום הוא כמובן האתגר לדרך הכוח והאלימות. החברה שלנו שבויה לחלוטין במעגל הזה של אמונה עיוורת בכוח כדרך לפתרון בעיות. אינני רוצה להצטעע בפציפיזם; אני יודע שלעיתים השימוש בכוח הוא הכרחי. אינני נמנה על אלה שחושבים שאין מקום לשום אלימות בשום מצב. אולם אני משוכנע לחלוטין שבסכסוך הישראלי-פלסטיני, כבר משך שנים רבות מאוד מתגלה לנו, פעם אחרי פעם, כי השימוש בכוח לעולם איננו פתרון. ופעם אחרי פעם, הכוח הוא-הוא הבעיה עצמה והוא המקור לעוד צרות, לעוד שנאה, לעוד החרפה של הסכסוך ולעוד קשיים שעימם אנו נדרשים מאוחר יותר להתמודד.

כמה נכונות לגבי הסכסוך הזה המילים של ו"ה אודן (W. H. Auden) בשיר הידוע שלו "1 בספטמבר 1939":

I and the public know

What all schoolchildren learn,

Those to whom evil is done

Do evil in return.

אני רוצה לומר מילה אחת על העבר וכמה מילים על העתיד. לפני שנה, כאשר פרצה מלחמת עזה, ניצבנו ברגע מבחן. לא רק החברה הישראלית ולא רק התקשורת ניצבו ברגע מבחן, אנחנו אנשי השלום ניצבנו ברגע מבחן, רגע של מבחן לא פשוט שבו אתה נתבע להשמיע קול אחר גם כאשר כולם סביבך חושבים שאתה מטורף. אבל ההשמעה של הקול הזה הייתה חיונית ומשמעותית. במלחמת עזה עמדנו במבחן והשמענו את הקול הזה. ביום הראשון של המלחמה הפגנו, להערכתנו, למעלה מאלף אנשים בתל אביב. אמת, לאורך כל המלחמה הזאת התקשורת הייתה שקרית ומגויסת אבל הייתה גם תקשורת אחרת, אלטרנטיבית, של בלוגרים, של רשתות לא-פורמליות, ושל מערכות מידע אחרות שעבדו והעבירו אינפורמציה. בדרך זו גויסו עוד ועוד אנשים ומעגל ההתנגדות למלחמה בחברה הישראלית הלך והתרחב תוך כדי המלחמה. אני אומר את הדברים בהסתכלות על העבר אבל גם במבט אל העתיד. אני חושש שמלחמת עזה לא תהיה המבחן האחרון שלנו. אנחנו צריכים לזכור את המבחן הזה וצריכים לזכור את החשיבות של העמידה בו גם במבחנים נוספים, אם יהיו לנו כאלה. אנחנו צריכים לזכור עד כמה חשוב להשמיע קול אחר בדיוק ברגעים שבהם הקול האחר דרוש כל כך.

במבט לעתיד, אני רוצה לומר לכם שהאויב הגדול ביותר של כולנו, גם במעגל הפנימי, אבל גם במעגל הרחב יותר, של החברות הישראלית והפלסטינית, הוא בעצם אותו אויב: הייאוש. אני סבור שזו בעיית הבעיות שלנו. כשאני חושב למה אנחנו לא מצליחים לגייס יותר ישראלים לדרך האחרת, אני חושב שזו הבעיה. אני חושב שיותר מדי ישראלים התייאשו מהיכולת להגיע למשהו אחר, מהיכולת להגיע לעתיד אחר. אני חושב שמול הייאוש הזה אנחנו חייבים להמשיך ולייצר סוג של תקווה בכל כוחנו. ישנה אמירה מאוד יפה של מהאטמה גנדי שאמר "היה אתה השינוי שאתה רוצה לראות בעולם". אני מסתכל על "לוחמים לשלום" ואני רואה, במעגל הזה, את השינוי שאנחנו רוצים לראות בעולם. את הישראלים והפלסטינים שמקימים את עצמם מתוך הייאוש ומתוך השנאה ובונים ביחד עתיד אחר.

סופשבוע קומי

בחודש נובמבר קיימנו שני סופי שבוע של סמינר בבית הספר ומרכז המפגשים "טליתא קומי" שבבי ג'אלה. כ-50 פעילים משני הצדדים השתתפו בסדנאות בשיטת "קומי", אשר נועדו לעזור לנו לגבש מחדש חזון משותף ואסטרטגיית פעולה להמשך דרכנו. צוות המנחים המיומן מגרמניה, אוסטריה וארה"ב, אשר מתמחה ביישוב סכסוכים, עזר לנו לגעת בשאלות הרגישות במיוחד. שאלות, שמעטי מדי בחברות שלנו מתמודדים עימן באמת; ומעטים עוד יותר מתמודדים עימן יחד, ישראלים עם פלסטינים. בסמינר דיברנו והקשבנו, שיתפנו והסכמנו, התווכחנו והתמודדנו. בעיקר גילינו שוב שגם כשיש אי הסכמות, הרצון והמטרה המשותפים של כולנו חזקים מהכל, ובזכותם אנו ממשיכים לדבר ולפעול יחד, באמון ובחברות של מי שבטוחים בדרכם. אתם מוזמנים לצפות [בקליפ מסוף השבוע](#) [השני של סמינר "קומי"](#).

עידן בריר – כל הכבוד!

נושא הסרבנות מעורר מחלוקות רבות בקרב הציבור בישראל. אך כשעידן בריר מקבוצת ת"א-שכם ב"לוחמים לשלום" נקרא לשרת בשטחים, היה ברור לו שכמי שעובד בצמוד עם חברינו הפלסטינים תחת עיקרון אי-האלימות, סרבנות היא הבחירה היחידה. הוא לא יוכל לשרת את הכיבוש ולעמוד מול חברינו ושתפינו לדרך במחסום. רוב האסירים שישבו איתו בכלא 6 לא הסכימו עם הבחירה שלו. אבל גם הם לא יכלו שלא להוריד את הכובע בפניו ובפני החברים מהתנועה, שבשבת חורפית במיוחד טיפסו על ההר הבוצי מול הכלא בעתלית כדי להפגין תמיכה בחבר שנוהג על פי צו המצפון. הנה קטע שכתב עידן בריר בצאתו מהכלא. לכתבה על מאסרו, היכנסו [ללינק זה](#)

ביום חמישי האחרון בבוקר, שוחררתי מכלא שש, יום מפתיע אחד לפני הסיום ה"רשמי" של תקופת כליאתי, בגלל לחץ גדול של כלואים שנוצר במקום. הכניסה לכלא גם היא הייתה לא קלה: הצבא החזק במזרח התיכון לא הצליח להכניס אותי – טר"ש בריר הקטן – לכלא, מסיבות וטעמים שונים, ורק למעלה משבוע ימים אחרי המשפט שלי התפנה לי סוף-סוף מקום בכלא (מוהנד, מהקבוצה הפלסטינית של ת"א-שכם העיר בחוכמה שאם הייתי פלסטיני היו מוצאים לי מקום באיזה כלא אפילו עוד לפני שנשפטתי...).

החברה באוהל המילואים הייתה מעניינת ומגוונת מאוד – עריקים, נותני/סופגי מכות, שתייני אלכוהול וחרדים – והיא הייתה מה שהעביר את הזמן. מעניין מאוד היה שאנשים שונים כל-כך התאחדו כולם בהסכמה המוחלטת שאמנם הדברים שאני אומר "עושים היגיון" אבל הם כמובן שטויות והבלים וממילא אין עם מי לדבר ובשכונה האלימה שנקראת המזרח התיכון אי אפשר להיות "יפי נפש".

באחד הימים, כאשר איחדו את שתי המחלקות במאהל אחד, נקרתה לפני הזדמנות לנהל רב-שיח על סרבנות, הפעם בנוכחות הרבה אסירים שלא שמעו אותי קודם לכן. זה היה אחד מרגעי השיא של תקופת הכליאה שלי – הקיפו אותי לא מעט אנשים, ביניהם כהניסט מטורלל אחד שצייר על כובעו את האגרופ של כ"ך ואת הכיתוב "כהנא צדק" ולצידו חייל בדואי שנשפט להרבה זמן על גניבת כוונת צלפים מחברו הגזען ליחידה (שקרא לו "ערבי מלוכלך" והבטיח "לטפל בו").

החייל הבדואי, אמר לי בתחילת השיחה שלייד הכהניסט הוא מעדיף שלא לפתוח את הפה, משום שבסופו של יום, הוא צריך ללכת לישון איתו מיטה ליד מיטה. הדבר החזק היה כאשר הוא התפרץ לשיחה בהתרגשות אחרי שאחד המשתתפים בה אמר שאם רק היה לו כפתור אדום שמאפשר להרוג את כל הערבים, הוא היה עושה זאת בלי להסס. הוא אמנם מיד סייג את עצמו ואמר שהוא לא היה עושה את זה לדרוזים ולבדואים, אבל זה היה מאוחר מדי והבחור הבדואי התנפל עליו והסביר לו שהוא ערבי, שהוא מוסלמי, שהוא דובר ערבית ושהוא גאה להיות כל הדברים האלה. מהרגע הזה הוא היה מעורב בכל שלב של השיחה ולא חשש להתעמת עם הכהניסט.

בוקר למחרת, הופתעתי לראות אותו משמש כתורן מטבח (אחרי שאמר לי שיש לו פטור מתורנות זו בגלל דלקת בקיבה). הוא הסביר שביקש לעזור לתורנים באותו בוקר כי רצה לדבר איתי. הוא אמר שממש שמח אחרי השיחה של היום הקודם ושהדברים שנאמרו על ידי המשתתפים מאוד השפיעו עליו. הוא שאל האם אני חושב שלוחמים לשלום יסכימו לקבל אותו כחבר בתנועה עם שחרורו מהכלא. אז הנה, אולי, כבר דבר יפה שיצא מהחופשה שלי במלון התורני בעתלית.

אבל ללא ספק, נקודת השיא של השבועיים המקוצרים האלה היה רגע אחד בשבת, כשאחד העצורים התחיל לצעוק לי מבעד לחרך בקיר שהוא רואה אנשים מטפסים על ההר ואולי אלה החבר'ה שבאו להפגין. נשאתי את עיני אל ההרים ואכן ראיתי נחיל של נמלים צבעוניות מטפסות לאיטן על ההר. עד מהרה החלו להגיע הדי הקריאות "עידן בריר כל הכבוד". החיילים המנומנמים, שהחלו להתעורר ממיטותיהם, יצאו החוצה וראו את הפלא על ההר. לא היה אחד מהם שלא היה מהופנט למראה המפגינים עם השלטים והמגפון. זו הסיבה שהספירה – עניין פרוצדוראלי שאמור לארוך 5 דקות – ארכה יותר מעשרים דקות.

אולם רק כשפגשתי עציר אחד מן המחלקה השנייה בחדר האוכל והוא אמר לי שגם במחלקה שלהם הספירה ארכה יותר מרבע שעה ושחיילים במסדר התחילו לזמזם לעצמם בלחש "עידן בריר כל הכבוד", הבנתי כמה עוצמתי האירוע הזה היה, גם בעבור אנשים שלא מכירים אותי ושלא מסכימים עם הדעות שלי.

וביום שחרורי, פתחו לי שני אסירים את שער היציאה לכיוון החופש. כשמסרתי להם את שמי, שניהם זקפו את ראשיהם ואמרו כמעט פה אחד "מה, עידן בריר מההפגנה? אחי, החברים שלך יצאו גברים שחבל על הזמן, אנחנו ממש לא מסכימים אתכם, אבל כל הכבוד!".

אני רוצה לומר תודות מעומק לבי – תודה על שטרחתם ביום סגרירי לטפס על הר בוצי ולכלות את גרונותיכם למעני; תודה על שנתתם לי כל כך הרבה סיבות להתגאות במעשה שלי ובחבורה המדהימה שמלווה אותי בדרך; ובעיקר תודה על כך שהצלחתם לנטוע ספקות בריאים, כיוונים חדשים למחשבה וטיפה פחות בוז לשמאל הישראלי בליבם של לפחות 250 איש שהיו לכם קהל שבוי (תרתי משמע) במפגן המרגש של יום שבת ההוא!

שלכם, עידן

שמן הזית הדומע

"אלו זכר הזית את הנוטע, ה'יה השמן דומע", כתב מחמוד דרוויש. אך גם אם הזית מתקשה לזכור את הנוטע, אנו ב'לוחמים לשלום' לא שוכחים, ושמים בכל שנה לקחת חלק במפגן הסולידריות החשוב שמתלווה לעונת המסיקים. קבוצת ת"א-שכם, שהוקמה בקיץ האחרון, בחרה לקיים את פעילותה הראשונה הפתוחה לקהל במטע הזיתים של ח'דייר שבכפר יתמא, לא רחוק מצומת תפוח. החום הכבד והעבודה הקשה לא הפריעו לעשרות המשתתפים ליהנות מהזדמנות מיוחדת לבלות יחד, להכיר את תושבי המקום ולעבוד את האדמה. גם במסיק זה, כמו ברבים אחרים, נזכרנו שוב כמה אפשרי ומוחשי הוא החזון של דו-קיום, אם רק מכוונים לשם (במקום לשבור במכוון את ענפי העצים, כך שיניבו שגאה במקום פרי). הארוחה הטעימה בצל עצי הזית, שהכינו המארחים למשתתפים המיוזעים, הייתה רק עוד צ'ופר שהשאיר בכולם טעם של עוד.

כדורי הגומי הורגים מהר, גלגלי הצדק טוחנים לאט

ב-14 באוקטובר, אחרי מספר דחיות, התקיים בבית המשפט העליון דיון בערעור על החלטת הפרקליטות לסגור את תיק החקירה על מותה של עביר עראמין. הדיון שנקבע לשעה 9:00 בבוקר, נפתח בשעה 14:00, כאשר כל אותו זמן סלואו, אמה של עביר, יושבת באותו מקום, ידיה ממוללות נייר טישו ועיניה אדומות מבכי. בסאם, האב, מסתובב באולם, נענה למבקשים לראיין אותו, פניו לא מסגירות את מה שמתחולל בנפשו. נציגת הפרקליטות שוב מסבירה, אין מקום לדון בתיק זה. נמצא כדור גומי על האדמה, אף אחד לא יודע איפה בדיוק הוא נאסף, היא טוענת, ולפיכך אין ראייה שהוא שהרג את הילדה. ההסבר של נציג המשפחה, עו"ד מיכאל ספרד, כי הכדור נמצא בדיוק תחת גופה של עביר והועבר עפ"י הנחיות אליו, לא משנה את דעתה. בשלב מסוים, אחרי שמיעת הטיעונים, אומרת הפרקליטה כי היא מסכימה שיש אי נוחות מסוימת עם הסיפור, אבל אין מה לעשות, "לא ניתן לקבוע בוודאות מה היה שם". השופטות מבקשות לקבל חומר חקירה מהפרקליטות הצבאית, ולמשפחת עראמין לא נותר אלא לחכות עוד, אחרי שלוש שנות אבל והמתנה, שמישהו ייתן את הדין על הרג בתם בת ה-10. בינתיים, לפחות, הם זכו לתמיכת "לוחמים לשלום" ועוד מפגינים, שבאו לחזק את ידם מחוץ לכותלי בית המשפט, והוכיחו שעדיין יש כאן מי שחושב שאובדן חיים של ילדה בת 10 אינו משהו שאפשר לעבור עליו על סדר היום.

(בתמונה: דויד גרוסמן בהפגנת התמיכה שארגנה "לוחמים לשלום" מחוץ לכותלי בית המשפט)

חוגי בית, סדנאות וסיורי שטח

לוחמים לשלום ממשיכים לקיים חוגי בית וסדנאות אי-אלימות על בסיס קבוע, בבתים פרטיים, מוסדות חינוך ותרבות ועוד. במסגרת המפגשים, מגיעים דוברים משני הצדדים לשוחח עם השומעים ולספר להם על השינוי שהוביל אותם לבחור בדרך של פעולה לא אלימה לסיום הכיבוש.

אם גם אתם רוצים לארח חוג בית, אנא צרו קשר בכתובת מייל זו.

במקביל, אנו ממשיכים לקיים סיורי שטח להכרת המציאות של חיים תחת כיבוש. פרטים על סיורים אלו מתפרסמים באתר התנועה ובפייסבוק. אנו מזמינים אתכם להתעדכן ואם יש לכם קבוצה שמעוניינת בסיור מיוחד – ליצור קשר בכתובת זו.